

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

20 februarie 2014

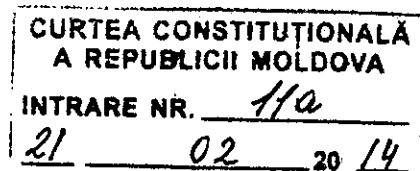
PD-L nr. 015

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin(1) lit. g) și art. 39 din Codul Jurisdicției constituționale nr. 502 – XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORII SESIZĂRII:

1. **DODON Igor**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1
4. Telefon: 022817877

1. **CEBAN Ion**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1
4. Telefon: 022817877

Reprezentantul lui DODON Igor:

5. **Lebedinschi Maxim**
6. Avocat
7. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Miorița 3/2, of.177
8. Telefon: 069642862; 079706486
9. e-mail: lebedinschim@mail.ru

II. OBIECTUL SESIZĂRII

La 02.04.1996, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.797 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, publicată în Monitorul Oficial nr. 81-82/765 din 19.12.1996.

2.1. Însă prezenta sesizare se referă doar la alin.1 al articolului 46 al Legii nr. 797 din 02.04.1996 (cu completările și modificările operate prin Legea nr.430 din 27.12.2006 și respectiv Legea nr.294 din 12.12.2013, ambele pentru modificarea și completarea Regulamentului Parlamentului), care stabilește:

„**Articolul 46.** Modificarea și completarea ordinii de zi

(1) Modificarea și completarea ordinii de zi poate avea loc numai la prima ședință plenară a săptămânii de lucru, la cererea și în baza deciziilor Biroului permanent, a unei fracțiuni parlamentare, a unei comisii permanente, la cererea unui grup din 5 deputați sau a autorului actului menționat în ordinea de zi. Cererea motivată de modificare și/sau completare a ordinii de zi, expusă în scris, însoțită de decizia respectivă, este transmisă președintelui ședinței până la începutul acesteia.”

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT, PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTAREA ACESTORA

3.1. Întru argumentarea poziției, considerăm ca fiind pertinent aplicarea următorului cadru normativ:

Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 5

Democrația și pluralismul politic

(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 32

Libertatea opiniei și a exprimării

(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sînt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.

Articolul 68

Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

Articolul 69

Mandatul deputaților

(1) Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării.

(2) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.

Articolul 73

Inițiativa legislativă

Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.

3.2 La fel, este necesar și de a stabili și următorul cadrul legal pertinent:

Legea nr.39 despre statutul deputatului în Parlament din 07.04.1994, publicat în Monitorul Oficial nr.4/78, 30.04.1994

Articolul 17

(1) Deputatul beneficiază de dreptul de vot deliberativ asupra tuturor problemelor examinate de Parlament.

(2) Deputatul este în drept:

a) să aleagă și să fie ales în organele Parlamentului;

b) să-și exprime părerea asupra componenței nominale a organelor formate de Parlament și asupra candidaturilor persoanelor oficiale în cadrul dezbaterilor pentru alegerea, numirea sau confirmarea lor de către Parlament;

c) să facă propuneri legislative în scris spre a fi examinate de Parlament;

d) să facă propuneri și observații asupra ordinii de zi a ședinței, asupra esenței problemelor puse în discuție și modului lor de examinare;

e) să dea dovadă de inițiativă și să facă propuneri vizînd examinarea la ședințele Parlamentului a dărilor de seamă sau a informațiilor prezentate de orice organ sau persoană oficială, aflată în subordinea sau sub controlul Parlamentului;

f) să pună problema votului de încredere în Guvern, în persoanele oficiale alese, numite sau confirmate de Parlament, dacă propunerea este susținută de cel puțin o pătrime din deputații aleși;

g) să propună spre examinare Parlamentului probleme ce țin de controlul asupra modului în care organele de stat și cele obștești, întreprinderile, instituțiile și organizațiile (mai departe unități) execută legile și hotărîrile Parlamentului;

h) să participe la dezbateri, să facă interpelări, să adreseze întrebări reporterilor și președintelui ședinței, să ceară răspunsuri;

i) să-și argumenteze propunerile, să se pronunțe în chestiuni de procedură, să prezinte note informative;

j) să facă amendamente la proiectele de legi, de hotărâri și de alte acte normative.

(3) Deputatul care nu a luat cuvântul în dezbateri este în drept să transmită președintelui ședinței textul cuvântării, propunerile și observațiile sale asupra problemei examinate la ședința Parlamentului. Textul cuvântării deputatului se anexează la stenograma ședinței și, la solicitarea lui, se publică în organul de presă al Parlamentului.

(4) Deputatul este în drept să ia cunoștință de textele stenogramelor ședințelor Parlamentului înainte de a fi publicate, să primească textele cuvântărilor sale care nu urmează a fi publicate.

(5) Propunerile și observațiile făcute de deputat la ședințele Parlamentului sînt examinate, ținîndu-se cont de ele, în procesul de definitivare și adoptare a proiectelor de legi și hotărâri.

(6) În exercitarea mandatului deputatul poate adresa întrebări, interpelări și petiții Președintelui Republicii Moldova, membrilor Guvernului sau altor reprezentanți ai organelor centrale ale administrației de stat.

(7) Modul de exercitare a drepturilor menționate este stabilit prin prezenta lege și prin Regulamentul Parlamentului.

Articolul 19

Dreptul deputatului la inițiativă legislativă este garantat prin:

a) examinarea obligatorie a propunerii făcute cu titlu de inițiativă legislativă la ședința Parlamentului și adoptarea uneia dintre următoarele hotărâri privind: adoptarea unei legi; trimiterea spre definitivare în comisia permanentă respectivă a proiectului de lege propus; elaborarea unui proiect de lege; respingerea întemeiată a propunerii legislative;

b) punerea obligatorie la vot a propunerilor și amendamentelor la lege formulate de deputat, cu respectarea procedurii legislative prevăzute de Regulamentul Parlamentului;

c) participarea sa la ședințele Biroului permanent și ale Guvernului

Prevederile relevante ale Legii nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.50, art.237) sînt următoarele:

Articolul 47 Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept

“(1) În temeiul art.73 din Constituție, dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, care sînt considerați autori ai proiectelor de acte legislative sau ai propunerilor legislative.

(2) În exercitiul dreptului de inițiativă legislativă, deputații și Președintele Republicii Moldova prezintă Parlamentului proiecte de acte legislative și propuneri legislative, iar Guvernul și Adunarea Populară a unității teritoriale autonome Găgăuzia – proiecte de legi și de hotărâri. Proiectele de legi înaintate de Președintele Republicii Moldova sau de Guvern se prezintă în plenul Parlamentului de unul dintre membrii Guvernului ori de reprezentantul împuternicit al Președintelui Republicii Moldova sau al Guvernului, iar cele înaintate de Adunarea Populară a unității teritoriale autonome Găgăuzia – de Președintele Adunării Populare.

(3) Deputatul exercită dreptul la inițiativă legislativă personal sau în comun cu alți deputați...”

3.3. Relevanța normelor invocate asupra spetei în cauză

La data de 17 februarie 2014, deputatul Igor Dodon a depus o cerere prelabilă cu numărul ID-I 010 privind includerea în ordinea de zi a ședinței plenare a Parlamentului din data 20 februarie 2014 a proiectului de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.625 din 29 martie 2012. Cu toate că, în ședința plenară a Parlamentului din data de 20 februarie 2014, Președintele Parlamentului Igor Corman a dat citire cererii și a solicitat de la deputatul Igor Dodon expunerea pe succint a proiectului de Lege nr.625 din 29.03.2012 pentru a familiariza cu textul proiectului toți deputații, Vicepreședintele Parlamentului Andrian Candu a solicitat de a nu supune votului proiectul menționat, invocând nerespectarea dispozițiilor alin.1 art. 46 al Regulamentului Parlamentului, fixat și în Stenograma ședinței Parlamentului din data de 20 februarie 2014.

Considerăm că dispozițiile alin.1 art. 46 al Regulamentului Parlamentului, în partea ce ține de atribuirea dreptului de modificare și completare a ordinii de zi a Parlamentului, vine în contradicție și aduc atingere statutului deputatului în Parlament, fiind limitat dreptul la inițiativă legislativă, la fel fiind afectată integritatea mandatului de deputat și independența deputatului în calitate sa de reprezentant al poporului. De asemenea, alin.1 al articolului 46 al Regulamentului Parlamentului, contravine normelor cuprinse în articolele: art. 1, al.3, art. 2, art. 4 al.1, art.5, art. 7, art. 32 al.1, art. 54 al.1, al.3; art. 60 al.1, art. 68, art. 69, art. 73 din Constituție, dat fiind că sunt limitate în mod direct drepturile, atribuțiile și competențele deputaților în Parlament.

Astfel, stabilim că după adoptarea modificărilor și completărilor operate la alin.1 al articolului 46 al Regulamentului Parlamentului, deputații în parlament, fie membri ai unei fracțiuni, fie independenți, fie neafiliați, sau care au părăsit rîndurile fracțiunilor parlamentare sunt lipsiți de dreptul de a face propuneri de modificare și completare a ordinii de zi a Parlamentului Republicii Moldova, dacă nu se vor întruni în număr de minim 5 deputați pentru a semna o cerere și respectiv o decizie privind modificarea și/sau completarea ordinii de zi.

Aceste limitări sunt stabilite contrar principiilor democratice și de pluralism politic.

Chiar din alin. (3) al art. 1 al Constituției, rezultă expres că: „Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care (...) dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.” Totodată și art. 5 al Constituției la fel stabilește principiile de democratism și pluralism politic și anume: „Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul. Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.” Deci, stabilind în alin.1 al articolului 46 al Legii nr. 797 din 02.04.1996, că dreptul de a modifica și a completa ordinea de zi este posibilă la cererea și decizia unui grup de minim 5 deputați, Parlamentul a încălcat în mod direct principiul de pluralism politic și de democrație în genere.

Totodată, din sensul articolului 2 din Constituție, distingem că o democrație veritabilă poate fi constituită numai de către popor, prin exercitarea suveranității naționale în mod direct ori prin intermediul reprezentanților săi, aleși în cadrul unui scrutin democratic. Astfel, stabilim că Parlamentul are un dublu rol, și anume acela de a fi organul reprezentativ suprem al poporului și de a fi unica autoritate legislativă a țării.

Continuînd același gînd, constatăm că limitările stabilite de alin.1 al articolului 46 al Legii nr. 797 din 02.04.1996, se atribuie și dreptului deputatului la libera exprimare, care de altfel este garantată de alin.1 al art.32 al Constituției, potrivit căruia: „Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gîndirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil”.

O notă deosebită a respectivei sesizări este faptul că alin.1 al articolului 46 al Legii nr. 797 din 02.04.1996, contravine în mod direct și limitează garanțiile deputatului în parlament stabilite de art. 60 și art. 68 al Constituției, care consfințesc că „Parlamentul este organ reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. Parlamentul este compus din 101 deputați”... „În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului. Orice mandat imperativ este nul.” Adică, stabilind limitări la dreptul de modificare și completare a ordinii de zi a Parlamentului.

Cu siguranță la lista limitărilor și încălcărilor produse de alin.1 al articolului 46 al Legii nr. 797 din 02.04.1996, se atribuie și încălcarea normei art. 73 al Constituției care menționează că „Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia”.

3.4. Practica Curții Constituționale relevantă pentru examinarea prezentei sesizări:

3.4.1. În aceeași ordine de idei, stabilim că prin pct.42-47 a Hotărîrii Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la exercitarea dreptului la inițiativă legislativă, nr. 15 din 04.12.2012 (publicat în Monitorul Oficial nr.273 - 279/27 din 28.12.2012), Curtea a reținut că:

„42 ... în Raportul privind inițiativa legislativă (CDL-AD(2008)035), adoptat în cadrul celei de-a 77-a Sesiuni Plenare, desfășurată la Veneția la 12-13 decembrie 2008, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) a subliniat:

“110. Orice inițiativă legislativă va fi eficientă numai odată cu înscrierea propunerii în ordinea de zi a Parlamentului pentru discuții și vot în ședințele publice și în plen ale Parlamentului.

111. Dezbaterile unei inițiative legislative va depinde de includerea acesteia în proiectul ordinii de zi a Parlamentului. Cu toate acestea, în marea majoritate a regimurilor includerea unei inițiative legislative nu este automată”.

43. Curtea reține că dreptul de inițiativă legislativă constă în posibilitatea subiecților indicați în articolul 73 din Constituție de a prezenta propuneri de *lege ferenda*, corelată cu obligația Parlamentului de a le examina, dezbate și de a se pronunța asupra acestora prin adoptare sau respingere.

44. Curtea notează că posibilitatea instituită prin Constituție în favoarea deputaților de a face propuneri legislative reprezintă o modalitate deosebit de importantă de exercitare a mandatului parlamentar. În acest sens, Curtea reamintește că prin Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție a statuat, printre altele, următoarele:

“[...] conținutul politic, atât parlamentar, cât și extraparlamentar, al mandatului se realizează prin drepturile politice ale deputaților, și anume: inițiativa parlamentară ce se poate manifesta sub modalitatea dreptului de inițiativă legislativă, prin propuneri legislative sau amendamente [...]”.

45. Deoarece inițiativa legislativă pune începutul procesului legislativ, dreptul de inițiativă legislativă urmează a fi analizat prin prisma exercitării acestuia și, prin urmare, al întregului proces legislativ.

46. În această ordine de idei, Curtea reține că, potrivit articolului 19 din Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, dreptul deputatului la inițiativă legislativă este garantat prin:

- a) examinarea obligatorie a propunerii făcute cu titlu de inițiativă legislativă la ședința Parlamentului și adoptarea uneia dintre următoarele hotărîri privind: adoptarea unei legi; trimiterea spre definitivare în comisia permanentă respectivă a proiectului de lege propus; elaborarea unui proiect de lege; respingerea întemeiată a propunerii legislative;
- b) punerea obligatorie la vot a propunerilor și amendamentelor la lege formulate de deputat, cu respectarea procedurii legislative prevăzute de Regulamentul Parlamentului;

c) participarea sa la ședințele Biroului permanent și ale Guvernului.

47. Curtea reține că toate aceste prevederi legale constituie garanții de realizare a dreptului deputaților la inițiativă legislativă, consfințit de articolul 73 din Constituție. ”

3.4.2. Prin aceeași Hotărîre a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la exercitarea dreptului la inițiativă legislativă, nr. 15 din 04.12.2012, însă deja în punctele 80-84, Curtea suplimentar stabilește:

„80. În același timp, Curtea reține că dreptul la inițiativă legislativă este de o relevanță practică doar dacă proiectul de lege propus este introdus în agenda Parlamentului pentru dezbateri și votare în mod public în ședințe plene.

81. În context, Curtea ține să reitereze rolul opoziției pentru funcționarea democrației, subliniat în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție.

82. În aceeași ordine de idei, Curtea reține că, la 23 ianuarie 2008, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) a adoptat Rezoluția nr.1601 (2008) “Liniile directorii procedurale privind drepturile și îndatoririle opoziției într-un parlament democratic”. Acest text subliniază rolul opoziției politice în calitate de “element indispensabil bunei funcționări a democrației” și solicită o anumită instituționalizare a drepturilor opoziției parlamentare, formulînd în acest sens un șir de linii directorii, din care parlamentele statelor membre sînt încurajate să se inspire. În Liniile directorii, adoptate de APCE, se menționează că parlamentele naționale ale statelor membre ale Consiliului Europei recunosc opoziției sau minorității parlamentare anumite drepturi și responsabilități, între care:

“2.2.6. Membrii opoziției au dreptul de a stabili ordinea de zi a sesiunilor plene, la intervale regulate, și de a alege subiectele care urmează să fie discutate, inclusiv *proiectele de legi prezentate de către aceștia*, controlul acțiunilor guvernului și evaluarea politicilor și a cheltuielilor publice; subiectele selectate în timpul acestor ședințe **prevalează asupra agendei guvernamentale; [...]**

5. Opoziția politică în parlament trebuie să dea dovadă de maturitate politică și să își exercite opoziția sa într-o manieră responsabilă și constructivă, acționînd cu respect reciproc și făcînd uz de drepturile lor în scopul de a spori eficiența parlamentului în ansamblu.”

83. Aceste linii directorii au fost dezvoltate în Raportul Comisiei de la Veneția CDL-AD(2010)025 privind rolul opoziției într-un parlament democratic, în care, printre altele, se menționează:

“106. Prima idee a unui Parlament este cea a unei adunări reprezentative, destinate să reflecte opinii diferite și să discute: însuși cuvîntul “parlament” în limba franceză semnifică discuție. Deși luarea deciziilor de către majoritate este un principiu fundamental, această majoritate nu formează doar ea însăși Parlamentul. Ca instituție, Parlamentul este alcătuit din toți deputații, care au **dreptul și datoria de a participa la procedura parlamentară, indiferent dacă aparțin majorității sau minorității**. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că cele mai multe dintre dispozițiile referitoare la parlamentari, grupurile parlamentare, minoritățile calificate și (mai rar) “opoziție” vizează **aspecte procedurale, care garantează drepturile de participare, și nu decizionale, ale minorităților**. [...]

108. De asemenea, **este important ca minoritatea să aibă un cuvînt de spus în stabilirea ordinii de zi**, adică în alegerea subiectelor care urmează să fie supuse dezbaterilor, privind data ședinței, durata dezbaterilor și alte aspecte. **Stabilirea ordinii de zi doar de către majoritate, care ar autoriza numai dezbaterile convenabile ei, le-ar amîna sau ar împiedica pe alții, nu ar asigura, de fapt, caracterul efectiv și legitim al democrației parlamentare**. [...]

151. Comisia de la Veneția este de părere că există o legătură între acordarea drepturilor formale opoziției și așteptarea, în schimb, a unui anumit grad de spirit constructiv și de responsabilitate. [...]

152. [...] o anumită reținere este necesară pentru a se asigura ca acțiunile întreprinse de guvern în interesul național să nu se confrunte cu o obstrucționare motivată de considerente politice minore.”

84. În aceeași ordine de idei, Curtea reține că în Raportul privind inițiativa legislativă, menționat *supra*, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) a subliniat:

“106. **Protecția inițiativei legislative a minorității parlamentare este, la rândul său, garantată numai în cazul în care un anumit număr de ședințe din sesiunile anuale sînt special dedicate discutării lor.** Recenta reformă a Constituției franceze, care vizează, printre altele, consolidarea puterilor Parlamentului, a introdus expres în articolul 48.3 că o zi de sesiune pe lună va fi rezervată pentru ordinea de zi stabilită de fiecare cameră la inițiativa opoziției sau a grupurilor minoritare ale fiecărei Camere.

114. Interesul de a vedea executat programul majorității parlamentare prevalează asupra interesului fracțiunilor parlamentare individuale. Cu toate acestea, în scopul de a contrabalansa supremația guvernului, normele de procedură ale Parlamentului pot rezerva expres anumite părți ale agendei, precum o parte a timpului dedicat de către Parlament examinării proiectelor deputaților sau chiar ale opoziției. De exemplu, Ordinul nr.14 al Camerei Comunelor (Marea Britanie) rezervă opoziției 20 zile în cadrul fiecărei sesiuni (Ziua Opoziției) și treisprezece zile de vineri inițiativelor legislative ale deputaților, printr-un sistem de loturi pendinte (Ballot).

115. Aceste “ferestre parlamentare” constituie o oportunitate ca anumite inițiative legislative să fie discutate, deși în final adoptarea lor va depinde de opțiunea majorității parlamentare. Chiar dacă aceste reguli nu garantează aprobarea finală a inițiativelor legislative, ele cel puțin asigură o anumită vizibilitate a activității membrilor Parlamentului, care nu se încadrează în programul Guvernului.

131. Complexitatea administrării procesului rezidă, din nou, în dificultatea de a concilia avansarea proiectelor provenite din guvern, calitatea funcției legislative și protecția drepturilor deputaților și, în special, pe cele ale minorității.

132. Chiar dacă normele de procedură ale Parlamentului (...) au scopul de a încadra eficient procesul de depunere și dezbatere, practica dezvoltată de-a lungul anilor (...), înțelepciunea politică și maturitatea membrilor parlamentelor rămîn, în această privință, cruciale”.

3.5. Concluzii și totalizări:

Apropiindu-ne de final invocăm că respectivele norme ale Constituției reprezintă chintesența oricărei proceduri de control al constituționalității actelor normative și au o semnificație deosebită urmînd a fi aplicate în ansamblu la stabilirea constituționalității actului contestat.

Susținem și faptul că normele contestate ignoră statutul deputatului în Parlament, prin limitarea drepturilor acestuia, în special de a face propuneri de modificare și/sau completare a ordinii de zi a Parlamentului, operațiune care face parte componentă din dreptul deputatului la inițiativă legislativă, și afectează independența deputatului, în calitatea sa de reprezentant al poporului.

Menționăm și faptul că normele contestate au o conotație politică și urmăresc excluderea opoziției parlamentare din viața politică. În acest sens, afirmăm că practic toate inițiativele propunerile de modificare și completare a ordinii de zi vor rămîne fără examinare, or din cauza opoziției politice, nici Biroul Permanent al Parlamentului, nici Comisiile Parlamentare Permanente și nici Frațiunile Parlamentare nu au interesul de a susține și respectiv de a accepta înaintarea propunerilor de modificare și completare a ordinii de zi, care parvin la inițiativa deputaților din opoziție, care se află în minoritate.

În acest sens considerăm că propunerile de modificare și completare a ordinii de zi a Parlamentului urmează a fi supuse dezbaterilor în plenul Parlamentului și respectiv supuse votului, liber și direct indiferent de rezultatul acestuia.

IV. CERINȚELE SESIZĂRII

În concluzie, referindu-ne la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, bazându-ne pe faptul că în prerogativa Curții este de a stabili corelația dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia, precum și făcând referire la art. 4 a Codului Jurisdicției Constituționale și art. 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională

Solicităm:

Exercitarea controlului constituționalității și declararea neconstituțională a alin.1, art. 46 a Legea nr.797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, publicată în Monitorul Oficial nr. 81-82/765 din 19.12.1996 (cu modificările și completările operate prin Legea nr.430 din 27.12.2006 și respectiv Legea nr.294 din 12.12.2013), în partea ce ține de sintagma „...unui grup din 5...”

V. LISTA DOCUMENTELOR ANEXATE

Copia Procurii pe numele lui Lebedinschi Maxim

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data:

18.02.2014

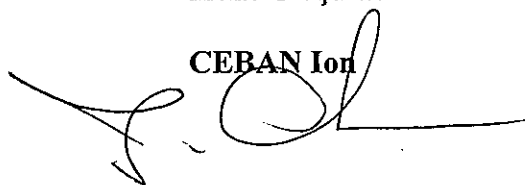
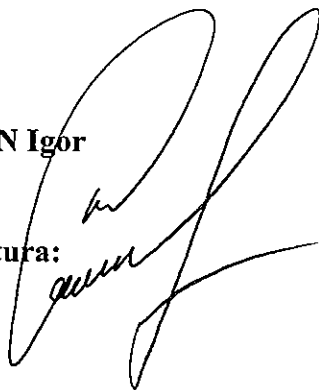
Locul:

mun. Chișinău

DODON Igor

CEBAN Ion

Semnătura:

PROCURĂ

Republica Moldova mun. Chișinău

Sapte iunie anul două mii treisprezece

Subsemnatul, Dodon Igor, născut la 18.02.1975, codul personal 0960304018797, domiciliat în Republica Moldova, mun. Chișinău, str. C. Orheiului, 109/3, ap. 148, titularul buletinului de identitate A33022664 eliberat la 09.06.2000 de of. 33, prin prezenta împuternicesc pe cet. Lebedinschi Maxim, născut la 16.04.1986, codul personal 2002007047929, să mă reprezinte în fața autorității de jurisdicție constituțională a Republicii Moldova - Curții Constituționale în vederea sesizării privind efectuarea controlului constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, cu toate drepturile procedurale prevăzute de lege părții în procesul de jurisdicție constituțională.

În acest scop reprezentantul meu va putea înainta sesizare și o va semna, va putea modifica temeiul și obiectul sesizării, va putea renunța total sau parțial la sesizare, va prezenta de sine stătător argumentele la care se face referință în sesizare, va avea acces la lucrările dosarului, va prezenta argumente și va participa la examinarea lor, va pune întrebări altor participanți la proces, va face declarații, va prezenta explicații, verbale și scrise, va obiecta împotriva declarațiilor, argumentelor și considerentelor altor participanți la proces, cu dreptul de a depune, a ridica actele necesare și a semna în numele meu oriunde va fi necesar în limitele mandatului.

Procura este eliberată pentru un termen de 3 (trei) ani.

În caz de revocare a prezentei procuri, eu, reprezentatul, mă oblig, conform art. 256 al Codului Civil al RM să informez reprezentantul, cât și organele și instituțiile interesate, asumându-mi întreaga responsabilitate în care voi omite acest lucru.

Redactată și autenticată de către notarul public Olga Șian, azi, data autentificării ei, în două exemplare, din care unul s-a eliberat reprezentatului.

Conținutul art. 252-257 Cod civil al Republicii Moldova reprezentatului i-a fost explicat.

Semnătura reprezentatului:

